

Másfélmillió kötet sorakozik a Fővárosi Könyvtár polcain

A magyar műveltség őrhelyei a különböző főiskolákon, egyetemeken, tudományos intézményeken és gyűjteményeken kívül, elsősorban a jól felszerelt és szakszerűen gyarapított, gondozott könyvtárak. Itt fut össze a magyar irodalmi, művészeti és tudományos munkásság minden szála. A jól felszerelt és könnyen kezelhető könyvtár alapfeltétele bármilyen tudományág művelésének, itt találhatja meg a kutató a régi korok hatalmas, a közönségtől rég elfe-

lejtett fóliánsait, innen bányászhatja elő sok új és érdekes tudományos adatát, de itt kísérheti ugyancsak figyelemmel mindazokat az eredményeket, amelyeket munkásságával egyidejűleg külföldön érték el. Már sokszor megírták és figyelemmel kísérték egy-egy nagyobb könyvtár olvasóközönségének életét. A jó könyvtárban egymás mellett ülnek a fiatal középiskolások, az őszhaju tudósokkal, a szépirodalmat olvasó családegyesülésekkel, a szakkérdések után kutató szak-

OSZTÁLYSORSJEGYEKET

alárusításba vagy bérbe veszek. Értesítések „Késpénz 11.471” jeligére Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.

emberekkel. Hogy a széles érdeklődő közönség minden rétegét tökéletes mértékben kielégítő élő szervezet legyen a könyvtár, ahhoz hatalmas felkészültségre, hozzáértésre, széleskörű figyelemre és nagy szorgalomra van szükség. Az olyan olvasótermek, ahol köröskörül érdektelen, alig használható művek sorakoznak, bármilyen gazdag legyen is, lassan elnéptelenednek.

Ezeket az elveket vallja *Enyvéváry Jenő*, a székesfővárosi könyvtár igazgatója is, akihez kérdésünkkel fordulunk, hogy röviden foglalja össze korszerű intézménye legújabb és egyben állandó feladatait.

— *Legfőbb célom, hogy élő könyvtár varázsoljak az intézményből, amely egyrészt állandóan feleletet adhat mindenkinek minden korszerű kérdésre, de másrészt a legspecializálódottabb tudományágaknak is szolgálatára lehet — vázolja egy mondatban eső feladatát az igazgató.*

Azután sok beszéd helyett vasok kötetet vesz elő, a Fővárosi Könyvtár utolsó évkönyvét, amely szemléletesen és részletesen számol be minden magyarazatnál. Ilyen hatalmas publikációja egy-egy hatalmas könyvtárnak Európában másutt alig van.

Az intézmény életét is erősen módosítja a háború. Késedelmesen és nehezen, vagy egyáltalában nem érkeznek meg a külföldi, főleg francia és angol folyóiratok, lapok. Az általános drágulás következtében a legnagyobb takarékosággal kell kezelni a rendelkezésre álló összeget, annak ellenére, hogy a látogatók száma állandóan és örvendetesen emelkedik. Az 1940. év statisztikai adatai szerint a kikölcsönzött és az olvasótermekben használt kötetek száma 1,465.686 volt az előző évi 1,375.121 kö-

tettel szemben. Egy év alatt tehát 95 és félezer kötettel emelkedett a forgalom. A kölcsönzések különösképen növekedtek a fiókkönyvtárakban, míg a központi épületben a még mult télen szűkszerűen életbeléptetett fűtési korlátozások miatt valamivel visszaesett.

Az olasz—magyar kultúregyezmény következtében az olasz királyi kultuskormány 40.000 lira értékben 776 művet ajándékozott a könyvtárnak, amelyet

A János vitéz eredeti vezérkönyve és latinnyelvű magyar történelem Nürnbergből

Mig az egyik oldalon széleskörű állandó gyűjtőmunka folyik a legújabbban megjelent művek beszerzésére, addig másrésztől figyelemmel kíséri a könyvtár a fel-felbukkanó könyvritkaságokat is. Igy sikerült megszerezni az utóbbi időben *Kacsóh Pongrácz János vitéz daljátéka vezérkönyvének egyetlen példányát*. A három kötetből álló vezérkönyv kiegészítésként *Kacsóh Pongrácz* kézírása és ebből vezényelték a János vitézt az 1904. szeptember 18-iki bemutatója óta 689 előadáson át a Király Színházban, s ebből vékonyelte a szerző maga az 500. előadást is.

Egy év folyamán több mint 20 ezer kötettel gazdagodott a könyvtár. A vételek mellett sok közület és sok magános is akad, akik ajándékokkal gyarapítják a gyűjteményt. Jelentős darabokkal szaporodik a Budapesti Gyűjtemény és a Könyvritkaságok gyűjteménye. Nem rég sikerült megszerezni például *Vicentius Bellovacensis: Speculum Hystoriale című munkáját, amely 1483-ban Nürnbergben Koburgernél, a legnagyobb német reneszansz művész: Dürer Albert keresztatyjánál készült*. A munka a magyar történet ismerteti V. László koráig és részletesen emlékezik meg Hunyadi László kivégzéséről is. A XVI. és XVII. majd a későbbi századokból származó könyvek közül már több új szerzemény gyarapítja a gyűjteményt.

Hogy mi mindenre kell figyelnie a könyvtár igazgatójának, elég felsorolni a különböző gyűjteményeket, a kis nyomtatványokét, a térképeket, a metszetekét,

ünnepélyes keretek között vettek át annak idején. Ugyancsak a kulturális kapcsolatok elmélyítése céljából határozták el, hogy az olasz nyelvű könyvanyagot nagyobb arányokban fogják gyarapítani. Csak az olasz könyvgyűjtemény kiegészítésére 5000 pengőt fordított a könyvtár vezetősége, amelyből a legújabb olasz tudományos és szépirodalom számos értékes terméke kerülhetett az intézet tulajdonába.

az ujságszelvényekét, a röpiratokét stb. Külön osztály végzi a rendeléseket, külön tisztviselők osztályozzák szakcsoportok szerint a beérkezett anyagot, mások vezetik a hatalmas katalógusrendszert. A nagy intézménynek külön könyvkötészete van, amely tizezernél több kötetet köt be évente és az 1940-es eredményt tekintve 53 ezernél több katalóguscédulát készítettek. Külön osztály látja el a közönséget bibliografiai tanácsadással és ellenőrzi a különböző raktárak, katalógusok szolgálatát, külön fényképezeti laboratórium létesült a régi könyvek, metszetek, illusztrációk lefényképezésére.

A könyvgyűjteményhez hasonlóan hatalmas méretekkal dolgozik a folyóirat-osztály is, amely az említett évből 530 megjelenő folyóiratot és lapot iktatott leltárába. Ezek között legtöbb a magyar, azután következnek a német, az angol, francia, olasz, svéd és egyéb folyóiratok, amelyek a tudomány majd minden ágát felölelik, a közgazdaságét, a közigazgatásét, jogtudományát, a szociálpolitikaét, honvédelemét, művészetét, valóságát, orvostudományát, könyvészetét, történelemét, földrajzát természettudományát, irodalomét, bölcséletét stb.

Ilyen hatalmas munkáról ad számot a Fővárosi Könyvtár utolsó évkönyve, amely egyszerű statisztikai adatokkal bizonyítja eredményeit. Adatainak természete szerint olyan munkára vet világot, amely állandóan nő, fokozódik és terebélyesedik: a könyvtár iránt mindinkább érdeklődő közönség igényeit elégíti ki.

RADOCSEY DÉNES